

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op www.denieuwetoneelbibliotheek.nl.

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, encenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur! Het contact adres voor deze tekst is:

Schrijver	Robert Alberdingk Thijm
Titel	Motregenvariaties
Jaar	2013
Uitvoering	Bellevue Lunchtheater / Johan Simons

Copyright (C) 2013 by Robert Alberdingk Thijm

Robert Alberdingk Thijm

MOTREGENVARIATIES

2013

Personages

Mirthe Kamp

Vrouw

Xander Ruys

Sacha van Loon

Lex

Alex Kamp

Scène I

Thuis

Mirthe Kamp eet. Over de stoel tegenover haar hangt een beige regenjas – gloednieuw, want de kaartjes hangen er nog aan en de vouwen zitten er nog in.

MIRTHE

Hoe vind je hem? Een ‘trenchcoat’ noemen ze zo iets. Een trenchcoat. Wij zeiden gewoon: ‘Regenjas.’ Wisten wij veel. Maar het is ‘trenchcoat’. Daar kom je dan ineens achter. Hoe heb je het al die tijd daarvoor gedaan? Al die jaren dat je het over een regenjas had? Omdat het regende. Dat is met een trenchcoat natuurlijk heel anders. Dan miezert het. Heel lichtjes. Verfijnd. Een totaal ander soort neerslag. Daar zal het dan wel aan gelegen hebben, al die misverstanden. Omdat je denkt dat je de dingen bij hun naam noemt. Maar je hebt het over iets volstrekt anders. Over een compleet andere wereld eigenlijk.

Achter Mirthe staat ineens een verkoopster.

VROUW

Tweehonderd negenenzestig euro vijfennegentig.

MIRTHE Wat zegt u?

VROUW

Tweehonderd negenenzestig euro vijfennegentig.

MIRTHE

Geen geld voor een trenchcoat. Een dure regenjas. Maar voor een trenchcoat, is het een koopje.

VROUW

Dit getailleerde model heeft twee steekzakken aan voorzijde, een schouderflap met epauletten en is voorzien van een dubbele rij knopen mét ritssluiting. Deze ceintuur met gespen completeert het geheel.

MIRTHE

Pardon?

VROUW

Verkrijgbaar in marineblauw, mosgroen of camel.

MIRTHE

Camel?

VROUW

Kaki. Zandkleurig. Beige.

MIRTHE

O. Beige. Doet u die maar.

De verkoopster helpt Mirthe in de jas.

VROUW

Heel elegant hoor. Kleedt echt af. Hij staat u fantastisch. Valt ook mooi. Zit hij niet ongelofelijk comfortabel? Dit model loopt ontzettend goed.

MIRTHE

Hij valt, hij zit, hij staat, hij loopt? Waar heeft u het over? Het is een jás. Geen baby.

VROUW

Wilt u misschien een ander model passen?

Mirthe draait zich naar de zaal en zegt een gedicht op.

MIRTHE

Ze zeiden dat van alle korrels
zand in de Sahara
geen één gelijk een ander was
Toch vormen zij –
in die oneindig rijke verscheidenheid
samen slechts één kleur:
Bei-ge
Het geluid van een geit,
de kleur van mijn jas

VROUW

Wilt u misschien een andere kleur proberen?

MIRTHE

Dat was een gedicht. Gedicht voor een regenjas. Het is natuurlijk geen Sacha van Loon. Maar het kan er mee door. Toch? Ik noem het 'Camel'. 'Camel'. Een toepasselijke titel.

VROUW

We hebben hem ook in marineblauw.

MIRTHE

Blauw maakt flets.

VROUW

Dat weet ik niet.

MIRTHE

Ik wel. Ik weet wat flets maakt. Blauw maakt flets. En beige ook. En grijs haar.

Mirthe kijkt eens goed naar de verkoopster.

MIRTHE

U lijkt wel een beetje op haar. Op Sacha van Loon. Sprekend. Hetzelfde muizenhaar. Zelfde blik. Die glimlachende mond die elk moment op huilen lijkt te staan.

De verkoopster kijkt Mirthe blanco aan.

MIRTHE

Sacha van Loon!

VROUW

Dat zegt me niks.

MIRTHE

U kent Sacha van Loon toch wel? Onze Dichteres des Vaderlands. Met haar monumentale oeuvre. En haar minstens zo monumentale achterwerk! Goh. Zo zie je maar. Wie leest er nog poëzie?

VROUW

Wordt het deze?

MIRTHE

Ja. Graag. Doet u deze maar.

De verkoopster verdwijnt weer. Mirthe staat alleen.

MIRTHE

Of had ik toch de blauwe moeten nemen?

Mirthe trekt de jas uit. Daaronder draagt ze een wollen broek en een onopvallende trui. Kleren die warm houden.

MIRTHE

De schaar. Waar is de schaar? 'Kijk 's waar je hem gelaten hebt.' Ja, ja, ja. Iemand met goede tanden, heeft helemaal geen schaar nodig.

Mirthe trekt met haar tanden de kaartjes los van de jas. Er scheurt iets.

MIRTHE

Ruilen zit er niet meer in. Nou moeten we het maar met deze doen.

Mirthe houdt de jas nog een keer goed voor zich.

MIRTHE

Ik geef er niet om. Het is voor Ruys Waterbroeck. Ja, hoe vind je die? Ruys Waterbroeck. Ze zoeken contact. Hoe bestaat het, hè? Ik wist niet eens dat ze nog bestonden. Daar hoor je toch nooit meer wat van. Toen de oude Ruys er nog was – tóen wel. Nu zijn ze allang links en rechts ingehaald. Kom op, zeg. Ruys Waterbroeck? Hoe desperaat moet je zijn? Na al die jaren nog een oud succesnummertje van stal halen. Nou ja. Ze hebben me weten te vinden. Waar heb ik die brief nou toch liggen?

Mirthe kijkt om zich heen, zoekt tussen de stapels met boeken, papieren en kranten. Dan vindt ze een geopende enveloppe.

MIRTHE

Ah... Bij de schaar. opent brief, leest 'Geachte mevrouw Kamp. Al enige tijd is uitgevershuis Ruys Waterbroeck bezig om haar auteursbestand up to date te brengen.' 'Up to date', zo'n zin zou er bij de oude Ruys nooit doorheen gekomen zijn. 'Up to date'. Blaas-taal. 'Wij troffen uw naam aan in ons poëziefonds, echter zonder verdere contactgegevens. We verzoeken u vriendelijk zich met ons in

verbinding te stellen, dan wel te laten weten door wie u zich laat vertegenwoordigen.' Ja, ze hebben allemaal literaire agenten, hè, tegenwoordig. Wij niet. Wij deden het zelf. En nog steeds. Wij doen het zelf. Wij hebben niemand nodig.

Mirthe stopt de brief terug in de enveloppe.

Scène 2

Uitgeverij

Ook hier weer overal boeken, papieren en administratie in mappen en dozen. Mirthe – in haar nieuwe trenchcoat met de brief – kijkt om zich heen. Xander Ruys, een jongeman van rond de 30, creatief-zakelijk gekleed (denk: een pak zonder das) staat haar te woord.

XANDER

Mevrouw Kamp?

MIRTHE

Mirthe Kamp. Van 'Kind van Mist'.

XANDER

Ah! 'Kind van Mist'. Dat bent u.

MIRTHE

Ach. Dat is zo lang geleden.

XANDER

Hoe bestaat het!

MIRTHE

Niks bijzonders hoor. Zoveel mensen die wel eens een dichtbundeltje bij elkaar getypt hebben.

XANDER

Maar dat u zelf langs komt. Leuk. Leuk om u in levende lijve te ontmoeten. Xander Ruys, aangenaam.

MIRTHE

U had me toch geschreven?

XANDER

Dat is ook zo. Ik ben nog in een bespreking. Heeft u even? Vijf minuutjes?

MIRTHE

Ik wel. Ik heb alle tijd. Toch een kleine veertig jaar geleden dat ik hier voor het laatst was.

XANDER

Veertig jaar?

MIRTHE

Ik denk het wel. Wanneer kwam 'Kind van Mist' uit? '71? '72?

XANDER

Toen was ik nog niet eens geboren.

MIRTHE

Het is hier ook helemaal anders. Ik herken niks meer.

XANDER

We gaan met onze tijd mee.

MIRTHE

Alleen het uitzicht is hetzelfde gebleven. Precies.

XANDER

licht ongeduldig Ja.

MIRTHE

Dus. Die vijf minuten kunnen er ook wel bij.

XANDER

Fijn. Neemt u maar plaats.

MIRTHE

Prima. Beter ook. Voor mijn benen. Ik heb last van mijn benen.

Mirthe gaat zitten. Xander loopt weg. Voordat hij afgaat, draait hij zich nog om.

XANDER

We dachten eerlijk gezegd dat u overleden was.

MIRTHE

Pardon?

XANDER

We proberen u al een poosje te vinden. Er hebben zelfs oproepen gestaan. In verschillende literaire tijdschriften. Maar geen reactie.

MIRTHE

Nee. Die lees ik ook niet meer.

XANDER

We waren al op zoek gegaan naar uw erven – dat is dan de standaardprocedure. En toen vonden we u. Gewoon in het telefoonboek. Ongelofelijk toch. Op uw oude adres.

MIRTHE

Ja. Ik ben ook nooit verhuisd.

XANDER

En daar denkt dus niemand aan. Is dat niet maf?

MIRTHE

Behoorlijk. Maar ik leef. Ik ben er. En ik heb vijf minuutjes.

XANDER

Fijn. Zo bij u terug.

Xander neemt een aanloopje, glijdt op zijn gladde zolen weg. Mirthe blijft achter.

MIRTHE

Tweegesprekken

Waar twee spreken, wordt niet geluisterd

Waar twee luisteren, wordt niet gesproken

Waar één praat, wordt vergeten

en waar één zwijgt, wordt gevreesd

Een zwierig geklede vrouw komt op. Het is Sacha van Loon.

SACHA

Klaar, Xander! Ik ben klaar! Wanneer dringt dat tot je door? En je hoeft me niet uit te laten. Ik ken de weg hier. Misschien wel beter dan jij.

Sacha loopt langs de wachtende Mirthe.

SACHA

Mirthe Kamp?

MIRTHE

Sacha?

SACHA

Jij bent geen steek veranderd, zeg. Wat doe jij hier? Godallemachtig, wat leuk jou te zien. Ben je weer bezig?

MIRTHE

Bezig... bezig... Er komt nu en dan wat binnen sijpelen. Mag geen naam hebben.

SACHA

Wacht even... Je gaat iets uitbrengen! Een bundel!

MIRTHE

O, nee. Niks van dat alles. Ik heb geen plannen.

SACHA

Zonde. Een nieuwe Mirthe Kamp, dat is precies wat ze hier kunnen gebruiken. De jonge Ruys zal een gat in de lucht springen.

MIRTHE

Hij heeft me geschreven.

SACHA

Nou, daar ga je. Zet je maar schrap. Het is een volhouder. Net als zijn vader. Maar ik doe het niet meer. Ik ben klaar.

MIRTHE

Dan zal dat het zijn.

SACHA

Ach, hou toch op. Het zou toch gewoonweg geweldig zijn als jij weer ging publiceren? Hoe lang geleden is het nou al – dat mooie 'Kind van Mist' van je?

MIRTHE

Veertig jaar. Ruim.

SACHA

En daarna?

MIRTHE

Niks. Nooit meer. Geen letter.

SACHA

Ronduit zonde. Hoe is het met Alex? Zijn jullie nog samen?

MIRTHE

Hij is dood. We zijn niet meer samen.

SACHA

O god. Mirthe. Wat verschrikkelijk. Het spijt me vreselijk.

MIRTHE

Dat kon je niet weten, toch?

SACHA

Hoe lang al?

MIRTHE

Anderhalf jaar geleden. Ruim.

SACHA

Gecremeerd? Of begraven? Ik probeer het voor me te zien.

MIRTHE

Begraven. Het was een mooie dag. In elk geval droog.

SACHA

Dat heeft-ie verdiend. Ik was er graag bij geweest.

MIRTHE

Je zou verwachten dat er iets in de krant zou hebben gestaan. Al die pagina's die hij voor ze gevuld heeft. Maar dat is het lot van de recensent. Als je nog in bedrijf bent, word je gevreesd en bewierookt. Daarna doe je niet meer ter zake. Dan merk je wat je werkelijk voor de poëzie hebt betekend.

SACHA

Ik had Alex altijd enorm hoog zitten. Echt een fijn mens.

MIRTHE

Maar hij jou ook. Hij schreef je de lucht in.

SACHA

Weet je dat ik dat nooit las. Recensies van mijn eigen werk. Wat moet je er mee?
Verlammend.

MIRTHE

O, maar ze waren geweldig. Hij was een groot bewonderaar van je. Alles wat er
maar van je op papier kwam, heeft hij verslonden. En dan schreef hij er lyrische
stukken over. De een na de ander. Je had ze moeten lezen. Dan had je kunnen zien
waar je gedichten over gingen.

Een korte stilte, dan lacht Mirthe. Sacha ook.

SACHA

Wat hebben we vroeger veel met elkaar opgetrokken.

MIRTHE

Vroeger.

SACHA

Al die feestjes. De kroonprinsessen van de Nederlandse dichtkunst.

MIRTHE

Precies. De een werd koningin. En de ander een kikker.

SACHA

Ach kom, Mirthe!

MIRTHE

Ik zeg niet wie, hè. Dat vul jij nu in. Toen ik vanmorgen deze jas kocht, was er een
verkoopster en die leek als twee druppels water op je.

SACHA

Ja?

MIRTHE

Ja. Precies... jij. Maar ze wist niet wie je was. Mensen lezen niet meer. Terwijl jouw
werk... monumentaal. Phèdres tranen. Een klassieker. citeert 'De tanden die haar
tepels beten – nog begraven in 't zachte babyvlees'. Wie kent het niet? Zij.

Xander Ruys komt op.

XANDER

Mevrouw Kamp... Hé, Sacha? Ben je er nog?

SACHA

Ik ben klaar. Tot ziens, Mirthe. Succes zo. Dag, Xander.

En Sacha van Loon gaat af.

XANDER

Daar gaat ze. Onze grootste dichteres.

MIRTHE

Ja, dat is ze. Groots. In alle opzichten.

XANDER

U heeft uw jas nog aan. Kan ik hem aannemen?

MIRTHE

Ik hou hem aan. Het is een 'trenchcoat'.

XANDER

Kijk aan.

MIRTHE

U zei 'jas'.

XANDER

Dat geloof ik ook.

MIRTHE

Maakt niks uit. Een jas is een jas. U lijkt helemaal niet op uw vader.

XANDER

Nee? Moet ik dat als een compliment zien?

MIRTHE

Uw vader was heel charmant. Heel intelligent ook.

XANDER

Dank u. We missen hem elke dag. Gaat u zitten.

Mirthe gaat zitten, Xander ook.

XANDER

Het is een hele erfenis, zo'n uitgeverij. We zijn de boel flink aan het afstoffen. We proberen de zaak weer op de rit te krijgen. Nieuw elan. Dat hebben we nodig. Maar met de oude luister van weleer. Snapt u?

MIRTHE

De oude luister luistert.

XANDER

Mijn vader heeft natuurlijk een prachtig fonds nagelaten. Een klinkende naam. Maar – hoe zal ik het zeggen? – administratie was niet helemaal zijn ding.

MIRTHE

O nee? Was dat niet helemaal zijn ding?

XANDER

Absoluut niet. Het was een gigantische puinhoop. Een klerezooi. Hij was waarschijnlijk de enige die er de weg in wist. Ik heb nog serieus overwogen om me te laten onterven. Je weet niet wat je allemaal op je nek haalt. Financieel. Maar het bloed kruipt waar het niet gaan kan. Dus... Schouders eronder, handen uit de mouwen en gaan met die banaan.

MIRTHE

Banaan. Kostelijk.

XANDER

Bij wijze van spreken. Goed. We zijn nu al bijna twee jaar verder. We zijn door alle archieven gegaan – administratie, contracten, afrekeningen – u wil het niet weten. Van jaren. Decennia. En toen kwamen we ook uw naam tegen.

MIRTHE

Dus zo is het gekomen.

XANDER

Zo is het gekomen.

MIRTHE

Wat een boel moeite.

XANDER

It comes with the job.

MIRTHE

Dan hoop ik maar niet dat ik tegenval.

XANDER

Tot nu toe niet.

MIRTHE

En had u 'Kind van Mist' gelezen? Het is een oud werkje, hoor. Echt een probeerseltje van een beginneling. Wist ik toen veel. Ik was stupéfait dat het zo enorm werd opgepikt. Was destijds kennelijk heel bijzonder. Maar nu... Ach. Een jeugdzonde.

XANDER

Ik heb het nog niet gelezen.

MIRTHE

O.

XANDER

Maar ik zal het zeker doen. Die brief zal daar wel ook over gaan.

MIRTHE

O ja? Voor een heruitgave?

XANDER

Leenrechtafrekeningen.

MIRTHE

Leenrechtafrekeningen?

XANDER

Bibliotheekuitleningen. Daar krijgt u een vergoeding voor. We hebben een hele stapel overzichten gevonden van stichting Leenrecht. Voor 'Kind van Mist'. Gaat over een flinke periode – laat me kijken... vanaf 1995.

MIRTHE

Vanaf 1995?

XANDER

Toen is het leenrecht ingevoerd. Vanaf 1995 tot nu. Dat is 18 jaar. Ik heb hier de overzichten.

MIRTHE

18 jaar.

XANDER

Mijn vader liet die dingen sloffen.

MIRTHE

Toch goed dat hij het wel bewaard heeft.

XANDER

Hij bewaarde alles.

Xander bladert door de papieren.

MIRTHE

Dat vind ik geen verkeerde eigenschap. Mijn man bewaarde ook alles. Goed. Dan zit ik nu met de troep, maar beter dat dan spijt.

XANDER

Van 1995 tot 2001 is alles nog in guldens. Daarna euro's.

MIRTHE

Ik ben benieuwd.

XANDER

1995, '96, '97... 1998... U had eigenlijk helemaal niet langs hoeven te komen, hoor. We hadden het gewoon op kunnen sturen. '99, 2000...

MIRTHE

Ach. Dat scheelt weer een postzegel.

XANDER

Precies. Als je ziet om wat voor een bedragen het gaat.

MIRTHE

Ja?

XANDER

2001.

MIRTHE

Om wat voor een bedragen gaat het?

XANDER

U moet zich er niet teveel van voorstellen, hoor.

MIRTHE

Natuurlijk niet. Maar ik ben er nu toch.

XANDER

Van 1995 tot 2001 is het 14 cent per jaar. Als je dat omrekent naar euro's kom je op... en vanaf 2002 tot nu is het 12 cent. Eurocent. Dat is dan samen 51 cent en 1,44 dus totaal... 1 euro 95.

MIRTHE

1 euro 95?

XANDER

Ik zei het al. Het is niet veel.

MIRTHE

En daar hebben jullie al die oproepen voor geplaatst?

XANDER

Zoiets wil je graag netjes doen. Precies.

MIRTHE

En daarvoor hebben jullie me een brief geschreven?

XANDER

Sorry.

MIRTHE

1 euro 95. Over 18 jaar.

XANDER

Hier zijn de specificaties. Wilt u het overgemaakt hebben?

Mirthe kijkt naar de papieren.

MIRTHE

'Kind van Mist' – Mirthe Kamp. Dat ben ik. Kijk. Daar staat mijn naam.

XANDER

Maakt u nog steeds gedichten?

MIRTHE

Natuurlijk. Elke dag.

XANDER

Zo. Dat moet dan onderhand een flinke stapel zijn. Moeten we daar dan niet naar kijken? Een nieuwe bundel van Mirthe Kamp? Hoe leuk zou dat zijn?

MIRTHE

Daar dacht uw vader heel anders over.

XANDER

Die is er niet meer. Ik ben er. En ik zou graag wat van uw werk lezen. Kunt u niks opsturen?

MIRTHE

Zou u dan niet met mijn oude werk beginnen?

XANDER

Natuurlijk.

MIRTHE

Dan ziet u misschien waarom de afgelopen 18 jaar niemand de moeite heeft genomen om mijn boekje uit de bibliotheek mee te nemen. Houdt u die 1 euro 95 maar. Daar heeft u dan toch mooi de eerste winst te pakken.

Mirthe schuift ook de specificaties terug.

MIRTHE

Toen mijn man overleed, toen had ik misschien wel een briefje van jullie verwacht. Dat was aardig geweest. Maar jullie hadden mijn adres toen natuurlijk nog helemaal niet opgespoord. staat op Ik vind het wel. Ik weet de weg nog prima. Naar de uitgang.

En Mirthe gaat.

Scène 3

Bibliotheek

Sacha van Loon leest met een heldere stem voor vanaf een kathedraal.

SACHA

Phèdres tranen

De tanden die haar tepels beten –
nog begraven in 't zachte babyvlees
stralen vandaag helder als ivoren messen in
blikkerend zonlicht
Lachend om de wereld en om Theseus' troon

Zijn lokken, die de hare waren,
wuiven weg de wind – hun eigen weg
Als manen van de hengst die hij berijdt in
het stuivend zand
Getooid in zweet; gepantserd in hoon

Ooit nam ze troostend zijn vinger in haar mond
Om nooit meer los te laten, zijn zoete pijn
Tot zijn jongenstranen stolden in zaad
en ze wist dat ze hem verliezen zou, haar zoon

Er wordt geklapt. Sacha pakt haar spullen bij elkaar. Dan stapt Mirthe naar voren. Ze klapt nog steeds, in haar eentje.

MIRTHE

Schitterend. Het blijft schitterend.

SACHA

Mirthe? Was jij er ook? Wat leuk om jou weer te zien!

MIRTHE

Ik moest toevallig naar de bieb. Voor mijn 'leenrecht'. Zag ik ineens dat jij hier voordroeg uit eigen werk. Wist jij dat? Dat ze planken vol met films hebben? En muziek! De mensen lezen niet meer. Het is een wonder dat ze jouw boeken nog weten te vinden. Omdat je voorleest, natuurlijk.

SACHA

De mensen blijven ernaar vragen.

MIRTHE

Geniet ervan.

SACHA

Ik weet het niet... Dat oude werk. Ik vind het allemaal een beetje...

MIRTHE

Hoogdravend? Hoppeldepop in galop? Ik begrijp het. Tja, zo schreven wij. Een beetje Griekse mythologie met een toefje Freud. Medea's maagdenvlies en zo. Met wat alledaagse indrukken en de mensen vráten het. Nog steeds.

SACHA

O. Nee. Zo heb ik er nooit naar gekeken. Het is meer dat ik een ander mens ben, nu. Ik herken me er niet meer in. Dat meisje van toen. Wat wist zij van het moederschap? Ik was nog niet eens in verwachting toen ik dat schreef.

MIRTHE

Terwijl het las alsof je al een vijfing had gebaard en op laten groeien.

SACHA

Maar ik meende het wel. Elke letter meende ik. Ik wist alleen niet wat ik ermee bedoelde.

MIRTHE

Dat was juist zo bijzonder. Dat vond Alex ook. Die oermoedergevoelens. Helemaal niet melk en honing en babygezever. Nee: Afwijzing. Lust. Pijn. Om je eigen kind. 'De stem van onze tijd,' dat schreef Alex nog. 'De stem van onze tijd'. Je kreeg er de Reina Geerlingsprijs voor.

SACHA

God ja. Die Reina Geerlingsprijs.

MIRTHE

Tóen was je onderhand wel zwanger. Hoog.

SACHA

Ik herinner me ineens die blikken. Al die blikken.

MIRTHE

Je was een sensatie. Piepjonge dichteres met zo'n tuut. En niemand die wist wie de vader was. Maar je bleef koel. Zo beheerst. Ik niet. Ik was spuugnerveus.

SACHA

Hoezo?

MIRTHE

Hoezo? Ik was ook genomineerd. Weet je dat niet meer? Jij en ik waren allebei genomineerd. Jij voor 'Phèdre' en ik voor 'Kind van Mist'.

SACHA

Ik heb het allemaal verdrongen.

MIRTHE

Ik zie je nog zo staan. In die kleine, strakke, ienieminirok. De hele wereld mocht het zien en weten. En ik... totaal bourgeois in mijn little black dress. Alex bleef maar tegen me zeggen: 'Een nominatie is ook heel goed, hoor.' Toen we van huis gingen al. 'Vergeet niet dat het heel bijzonder is.' De hele avond ging het door: 'Ik vind het zo knap'. En toen de juryvoorzitter – na ik weet niet hoeveel toespraken en glazen wijn – het woord nam en eindelijk de winnares bekend wou maken, stond Alex gelijk op en begon te klappen. Nog voordat jouw naam goed en wel was uitgesproken. En maar klappen. 'Heel mooi die nominatie,' zei hij nog. Toen

snapte ik het: Hij wist het al. Hij had het gehoord van een loslippig jurylid. En hij had niks tegen mij willen zeggen. Om mijn avond niet te bederven. Hij wist het. Ik zat er voor spek en bonen. Nerveus om niks.

SACHA

Ik wist het ook.

MIRTHE

Wat?

SACHA

Ik wou helemaal niet komen. Ik herinner het me weer. Ik liep op alledag. Wat had ik daar nou te zoeken? Kom op, zeg. Maar toen werd ik gebeld. 'Mevrouw van Loon, het zou echt heel jammer zijn als u er niet bij was.' Nou. Dan weet je het wel.

MIRTHE

Vandaar.

SACHA

Ze hebben een taxi laten komen om me op te halen. Ik heb op de heenweg nog snel een dankrede in elkaar geflanst.

MIRTHE

Dus kort gezegd was ik misschien wel de enige voor wie het allemaal een verrassing was.

SACHA

Ik had het je graag verteld. Ik heb er geen moment aan gedacht.

Mirthe is met stomheid geslagen.

SACHA

Ik moet erg aan Alex denken, sinds onze ontmoeting laatst. Dat ik zo schrok, toen je het me vertelde... Ik denk dat het kwam omdat ik het al vermoedde.

MIRTHE

Vermoedde? Wat?

SACHA

Dat hij dood was. Niet bewust. Maar onbewust. Alex en ik hebben vroeger veel contact gehad. Hij schreef me over mijn werk. Wat hij daar allemaal in las. Wat het voor hem betekende. Heel aardig. Bijzonder. Dat werd natuurlijk minder. Hij stopte met recenseren. Maar elk jaar hoorde ik wel iets van hem. Met nieuwjaar, niet met kerst – daar hield hij niet van. Maar dit jaar niet. En ik dacht nog... Hé... Alex Kamp. Er zou toch niks met hem zijn?

MIRTHE

Nou. Wel dus.

SACHA

Spijt me.

MIRTHE

Nee. Het spijt mij. Als ik geweten had dat jullie zo close waren, dan had ik je zeker een annonce gestuurd. Ik wist dat niet. En ook niet van die nieuwjaarskaarten. Wat vervelend nou dat je die dit jaar hebt moeten missen. Ik had je er met alle liefde een gestuurd.

SACHA

Mirthe... het gaat niet om die nieuwjaarskaart. Ik had gewoon eerder iets van me moeten laten horen.

MIRTHE

Welnee. Ik zal ook maar open kaart spelen: ik kwam hier eigenlijk voor jou. De jonge Ruys wil toch een bundel van me uitbrengen.

SACHA

Zie je wel! Wat een fantastisch nieuws.

MIRTHE

Dank je. Ik vind het heel spannend. Behoorlijk beangstigend eigenlijk.

Verschrikkelijk. Ik heb een enorm pak werk liggen. Een heel oeuvre onder het stof.

Mirthe Kamp – van de Mummies tot nu.

SACHA

Waar maak je je dan zorgen over?

MIRTHE

Al die woorden. Het schrijft prima als je weet dat toch nooit iemand het zal lezen. Maar nu... Nou het de wereld in moet... ik zie ineens alleen maar losse woorden. En ik heb geen idee of het wel wat is.

SACHA

En Alex dan? Die heeft het toch wel gelezen?

MIRTHE

Nee. Juist niet. Dat wilde ik nooit. Alex... De hogepriester van de Nederlandse poëzie! Nee, nee, nee. Maar goed. Hij is er niet meer. Dus dacht ik: waarom ook niet? Gaan met die banaan.

SACHA

Heb je daarom ook nooit meer iets gepubliceerd? Om Alex?

MIRTHE

Nee. Ik had er gewoon geen zin in. Het gedoe. Al die fuss er omheen. Waarom zou ik? Jij had een kind. Jij moest wel.

SACHA

Ik kon niks anders.

MIRTHE

En je hebt er een aardige boterham mee verdiend.

SACHA

Dat valt wel mee.

MIRTHE

Daarom dacht ik... zou jij er niet naar willen kijken?

SACHA

Kijken?

MIRTHE

Mijn werk. Helpen schiften. Kijken wat bruikbaar is en wat meteen vuilnisbak in kan. Een kritische blik van een vakzuster. Je zou me er enorm mee helpen. Jij kent de klappen van de zweep.

SACHA

O, dat moet je echt niet aan mij vragen. Mirthe... ik doe maar wat. Ik heb geen idee. Ik vind alles mooi.

MIRTHE

Ach kom. Sacha van Loon. Jij bent de grootste dichteres die ons land ooit heeft voortgebracht.

SACHA

Zegt wie? Ik niet. Ik heb het nooit gezegd. Ik heb het nooit gewild. Ik weet niks van poëzie. Ik rommel maar wat aan.

MIRTHE

Dat kan je je lezers wijsmaken. Maar mij niet.

SACHA

Het is gewoon klaar. Ik ben klaar, Mirthe. Vraag het de uitgeverij. Vraag het de jonge Ruys.

MIRTHE

De jonge Ruys. Hij is exact de laatste op wiens oordeel ik me zou verlaten. Misschien is het ook allemaal geen goed idee. Met mijn benen en zo.

SACHA

Benen?

MIRTHE

O... mijn benen. Ik heb het Wittmaack-Ekbom syndroom. Restless legs. Een soort pijn die door mijn benen naar boven straalt. Als ik lang stil sta. En het blijft tintelen. En in mijn voeten. Vooral 's nachts. Ik slaap niet meer. Het is alsof mijn benen niet tot rust kunnen komen. Alsof ze steeds maar door moeten lopen.

SACHA

Wat vervelend voor je.

MIRTHE

Het is verschrikkelijk. Ik heb er Mirapexin voor gekregen. En Ardatel. Maar dat helpt nauwelijks. Ik moet die nieuwe bundel maar uit mijn hoofd zetten.

SACHA

Je schrijft toch niet met je benen.

MIRTHE

En die optredens dan? Dat ze je van hot naar her slepen. Bibliotheek in, boekhandel uit. Interviews, god weet wat. En voor wat? Hoeveel hou jij van dat leenrecht over?

Er komt een vrij verwaarloosde jongen op. Hij lijkt sprekend op Xander Ruys.

LEX

Is het al afgelopen?

SACHA

Lex?

LEX

Jezus, wat een grafzooi hier. Ik mocht er niet in. Ze gingen sluiten, zeiden ze. Pas toen ik zei dat ik je zoon was, lieten ze me binnen. Om je op te halen.

SACHA

Het begon om acht uur. Het is al tegen tien.

LEX

Nou, opschieten dan. Ze gaan zo dicht.

SACHA

Ken jij Mirthe nog? Mirthe Kamp?

Lex haalt zijn schouders op.

MIRTHE

Hallo Lex. Ik weet nog dat jij zo klein...

LEX

Mirthe Kamp. Ook een dichteres toch?

MIRTHE

Goh. Dat je dat weet.

LEX

Haar schuld. Ze heeft me alles laten lezen, zij.

SACHA

Lex, wat kom je doen?

LEX

Hebben ze je betaald? Voor het optreden? Hebben ze je al betaald? Hoeveel?

SACHA

Ik krijg meestal een bos bloemen. Of een boekenbon. Een fles wijn.

LEX

Waar is die wijn?

SACHA

Ik ben nog even bezig. Lex, als jij vast naar buiten gaat, dan kom ik zo.

LEX

Hebben ze hier schone plees? Nou ik hier toch ben, kan ik maar beter even afstorten.

MIRTHE

Daar zijn de wc's.

LEX

Mooi.

SACHA

Laat je het wel schoon achter. Lex?

Maar Lex is al vertrokken. Sacha kijkt Mirthe aan.

MIRTHE

Is dat Lex?

Sacha knikt.

MIRTHE

Die lieve kleine, engelachtige Lex?

SACHA

Toen ik in verwachting was, wist ik dat ik hem op een dag kwijt zou raken. Dat voelde ik zo diep. Ik wist niet hoe, maar dat die dag zou komen, dat heb ik altijd geweten.

MIRTHE

Phèdres tranen.

SACHA

En toch is hij het beste wat ons ooit is overkomen.

MIRTHE

Ons?

SACHA

Mij. Ik ga mijn spullen pakken en dag zeggen tegen de mensen hier. Wat was het ongelofelijk fijn je weer te zien, Mirthe. Heel fijn. En het spijt me dat ik je niet kan helpen. Maar het komt goed met die bundel van je. Dat weet ik. Dat voel ik in elke vezel. Vertrouw op je zelf.

MIRTHE

Dank je wel.

SACHA

Zeg jij tegen Lex dat ik al beneden ben? En geef hem vooral geen geld.

MIRTHE

Maar ik ga ook...

SACHA

Dag.

Sacha haast zich snel weg. Mirthe blijft alleen achter. Kijkt om zich heen. Gaat dan op de plek van Sacha staan.

MIRTHE

Kind van mist

De nevel die mijn geest omhulde
bleek mijn vlees en bloed te zijn
Mijn oogopslag twee meter zicht,
mijn huid niets dan een rookgordijn

Voor niemand was mijn voetstap hoorbaar
Mijn stille zuchten, koude lucht
'k Was overal, maar geen mens zag me
Waar ik sprak, sprak niemand terug

Ineens was daar de laatste dag
Maar toen ik opging in het grijs
verdween ik niet – ‘k was nooit geweest
Alleen mijn niet-zijn gaf ik prijs

Wie mij mist, die mag mij weten
Voor anderen heb ik niet bestaan
Zo kan ik nooit worden vergeten
Van wat ik was, is niets gegaan

Het is even stil. Dan klinkt heel hard:

LEX

Potjandorie. Mooi hoor!

MIRTHE

Sorry. Ik wist helemaal niet... Och. Wat pijnlijk.

LEX

Moet jij hier geen voordracht komen houden? Waanzinnig.

MIRTHE

Ach. Oude koek. Onzinnig gerijmel.

LEX

Nee. Het is heel mooi. Het gaat over mij. Dat je er niet bent. Dat je niks bent voor andere mensen. Dat ben ik.

MIRTHE

Ja?

LEX

Dat je zomaar kan verdwijnen. En dat dat niet erg is. Omdat je al verdwenen bent.

MIRTHE

Goh. Je kan wel zien dat jij een zoon van je moeder bent.

LEX

Haar rotzooi lees ik niet, hoor. Ik niet. Mooi niet. Mij niet gezien.

MIRTHE

Dat is nou niet bepaald aardig.

LEX

Kom op. Daar zit toch geen normale regel Nederlands bij. Mooie stem heb je ook, trouwens.

MIRTHE

Dank je.

LEX

Heb je toevallig wat geld voor me? Ik zit een beetje krap bij kas.

MIRTHE

Nou nee. Ik denk ook dat we zo weg moeten.

LEX

Ik heb niet zoveel nodig. Een tientje. Voor een slaappleats.

MIRTHE

Ik heb vandaag nog niet gepind.

LEX

Er is een pinautomaat om de hoek. Ik ga anders wel even mee.

MIRTHE

Wacht. Ik kijk even...

Mirthe kijkt in haar handtas en haalt haar portemonnee tevoorschijn. Daaruit haalt ze wat klein geld.

MIRTHE

Het is niet veel. Één euro... vijftig cent... hier... twee euro. Doe er wat verstandigs mee.

LEX

Is dat alles?

MIRTHE

Daar zit 18 jaar werk in. Zou je ook mee kunnen beginnen Een jongen met zo'n helder stel hersenen! Waarom zoek jij geen baan?

LEX

Als jij er een hebt, begin ik morgen.

Sacha komt op. Ze heeft een bos bloemen én een fles wijn.

SACHA

Hier zijn jullie nog. Lex, we moeten echt weg. Die verschrikkelijk aardige mensen willen sluiten. Dag Mirthe. Je hebt hem geen geld gegeven, hè.

Zowel Mirthe als Lex schudden gelijk hun hoofd.

SACHA

Kom. We zijn klaar hier. Sterkte, Mirthe. Succes met alles.

MIRTHE

Dag Sacha. Dag, Lex.

En Sacha en Lex gaan. Mirthe blijft achter.

Scène 4

Thuis

Mirthe draait een nummer. Er wordt opgenomen.

stem Ruys Waterbroeck, waarmee kan ik u van dienst zijn?

MIRTHE

U spreekt met Kamp. Mirthe Kamp.

Ik bel voor de heer Xander Ruys. Junior.

stem Ik zal even kijken of hij beschikbaar is.

Mirthe wordt in de wacht gezet. Xander verschijnt.

XANDER

Dag mevrouw Kamp. Met Xander.

Wat kan ik voor u betekenen?

MIRTHE

Ik heb er over nagedacht. Over uw voorstel.

XANDER

Voorstel?

MIRTHE

Om een nieuwe bundel uit te brengen. Ik doe het.

XANDER

Ja?

MIRTHE

Waarom niet? Ik heb zoveel materiaal. Zonde om het te laten liggen, toch?

XANDER

Absoluut.

MIRTHE

Ik heb ook al een titel. 'Motregenvariaties'.

XANDER

'Motregenvariaties'? Dat klinkt intrigerend.

MIRTHE

En hoe gaat dat in zijn werk?

XANDER

Wat?

MIRTHE

Die bundel. Hoe gaan we dat doen?

XANDER

U krijgt een contract. En als u wil,
ook een klein voorschot.

MIRTHE

Graag.

XANDER

We hebben een fantastische poëziedacteur in huis.

MIRTHE

Kijk 's aan.

XANDER

Zij doet ook Sacha van Loon.

MIRTHE

Toe maar.

XANDER

Uw werk doet me een beetje aan dat van haar denken.

MIRTHE

Laat maar niemand dat horen.

XANDER

Ik heb 'Kind van Mist' gelezen. Na uw bezoekje laatst. We hebben hier nog exemplaren liggen, wist u dat? Ik vond het mooi hoor. Vooral die eindregel: 'Wie mij mist, die mag me weten. Voor anderen heb ik niet bestaan.' Schitterend.

MIRTHE

Ja. Dat is een mooie strofe.

XANDER

Gek dat het zo onopgemerkt is gebleven.

MIRTHE

Toen niet, hoor.

XANDER

In elk geval hoogste tijd voor een nieuwe bundel. 'De Motregenvariaties'.

MIRTHE

'Motregenvariaties'. Over wanneer hebben we het?

XANDER

Wat mij betreft zo snel mogelijk. Gaat u maar gauw aan de slag.

MIRTHE

Dat ben ik al veertig jaar. Het is al af, zo te zeggen.

XANDER

Hoorde ik dat maar van al mijn auteurs.

MIRTHE

En mijn voorschot?

XANDER

O ja. Weet u. Stuurt u maar wat van uw nieuwe werk. Dan kunnen we alvast wat lezen en maken we daarna een afspraak. Over de selectie. Tijdpad. Kunnen we gelijk het contract tekenen.

MIRTHE

En dan hoor ik hoe hoog het voorschot is.

XANDER

Ja.

MIRTHE

Net als dat leenrecht.

XANDER

Het zal wat hoger uitvallen, hoop ik. Heeft u een recente foto van u zelf?

MIRTHE

Foto?

XANDER

Of zullen we die laten maken? Voor het persbericht. Ik dacht: we doen een foto van toen, en een van nu.

MIRTHE

O ja. Enig.

XANDER

'Motregenvariatiës. De vergeten gedichten van Mirthe Kamp.' Dat wordt een knaller.

MIRTHE

De vergeten gedichten. Ja. Wie weet. Een knaller. Dag, Xander.

XANDER

Dag...

Mirthe hangt op en Xander gaat af.

MIRTHE

De werkkamer... ik moet aan het werk...

Ze loopt naar de werkkamer en overziet de chaos.

MIRTHE

God. Wat heb je er een troep van gemaakt. Hoe kan ik hier nou ooit iets terug vinden? Het was altijd al bende. Maar nou je weg bent...

Mirthe begint verwoed op te ruimen. Verplaatst stapels, maar de wanorde wordt alleen maar groter.

MIRTHE

'Leg je het allemaal wel weer terug op zijn plek!' Ja, ja, ja. Plek... Weet je dat ik het bijna allemaal heb weggegooid? Had je maar niet dood moeten gaan. Je

Rausgeschmissen, dat hele 'archief' van je. Je moet beslist een man zijn om zoiets

een 'archief' te noemen. Weet je nog toen we dit huis kochten? 'Ideale starterswoning.' De makelaar vond dit een perfecte kinderkamer. Wij niet. Geen kinderen, dat hadden we afgesproken. En toen werd dit je archief. O... mijn benen... haalt een mapje uit de stapel tevoorschijn 'K v M'. 'Kind van Mist' Alles een eigen code. slaat het mapje open ach... mijn nominatie voor de Reina Geerlingsprijs. In het Parool. 'Nieuwe dichters bestormen de letteren'. De radiobode. Je hebt echt alles bewaard. leest 'Vanavond te gast in 'Dichter bij de dichter': Mirthe Kamp.' Dichter bij de dichter. Ja, dan weet je het wel. Dan heb je met taalvirtuozen te maken. Kon mij niks schelen. Een radio-interview! Mijn allereerste. En ik mocht drie werken voordragen. Ik had me opgemaakt, mooi aangekleed. Ook al is het dan voor de radio, zoiets hóór je. En jij zat thuis te luisteren. En zo las ik het. Alleen voor jou.

Er klinkt zachtjes een radio, waarop flarden te horen zijn van Mirthe die gedichten voordraagt.

MIRTHE

Toen ik thuis kwam, tilde je me op. Je straalde. Het was ge-wel-dig, zei je. Ge-wel-dig. Ik klonk als iemand anders, dat zei je. Ik was het zelf, maar mijn stem klonk als mijn gedichten. Vol muziek. En dat was precies zoals ik wilde dat ik zou klinken. Je had het opgenomen – op die grote spoelen van je en ik moest naar mezelf luisteren. Met een koptelefoon op. Ik had nog nooit mijn eigen stem gehoord. Ik was zo dichtbij mezelf. Maar het klonk als een vreemde. Als een soort zus die je nooit gekend hebt. Totaal niet muzikaal. Eerder gedragen. Gemaakt. Ik wist niet hoe snel ik die koptelefoon weer af moest krijgen. 'Waar is de krant?'

Alex zit rug zaal aan zijn werktafel.

ALEX

Krant?

MIRTHE

Het is donderdag! Recensiedag! Op je donderdag! Kom op, hebben ze over 'Kind' geschreven?

ALEX

Dat zou Freek doen, geloof ik. Maar ik heb de krant nog niet gezien. En ik ben laatste tegen wie ze iets zeggen over jou, dat weet je. Morgen komt er iets moois in de Volkskrant. Van Hanneke Rieling. Ssst.

MIRTHE

Is-ie niet bezorgd dan?

ALEX

Ik neem er morgen een mee van de redactie. Kom op. We gaan wijn drinken. Je hebt iets te vieren.

MIRTHE

Hoe vond je hun vragen? Dat gezever over 'de nieuwe vrouwen aan het dichtersfront'. Dolle Mina, mijn god nog aan toe. En dan Sacha van Loon een BOM-moeder noemen. Dat heette niet zo lang geleden gewoon een ongelukje. En over jou? Hoe het was om samen te leven met Alex Kamp. En of ik mijn gedichten dan eerst aan jou liet lezen zodat jij ze meteen kon recenseren?

ALEX

Vermakelijk, toch?

MIRTHE

Oliekoekerig. Jij schrijft juist nooit over me. Nooit. Dat is zo erg, dat dat niet mag. Ik had toch gewoon een pseudoniem moeten nemen. Quo Vadis. Dea ex Machina. Mea Culpa!

ALEX

Mirthe Kamp.

MIRTHE

Zullen we een teckel nemen?

ALEX

Een teckel?

MIRTHE

Een teckel. Geen kind. Ik wil niet zo'n intellectueel stel met een kind zijn. Gewoon een teckel. En die noemen we Mea.

ALEX

Wat jij wil.

MIRTHE

Hé... daar ligt de krant. Wat doet-ie daar nou?

Mirthe pakt de krant en slaat de pagina's om.

MIRTHE

Hier! Kind van Mist. Goddomme! "Kind van Mist" verdrinkt in platitudes...'

Jezus... Is dit van Freek?

Ze leest verder.

MIRTHE

'Het wollige debuut van Mirthe Kamp grossiert in spitsvondigheden... Haar verzen blijven steken in alledaags geneuzel... metaforen die hun beste tijd gehad hebben... woordkunst...'

Dan kijkt ze op, krant in de ene hand, glas in de andere.

MIRTHE

Jij wist het. Je wist dit al lang! Je hebt me gewoon naar de radio laten gaan en je wist het!

ALEX

Het is onzin wat er staat. Je kent Freek toch. Het is rancune. Wacht nou. Morgen komt de...

Mirthe reageert al haar woede af op Alex. Ze slaat hem met de krant. Slaat en schreeuwt en huilt.

MIRTHE

Ge-wel-dig! Ge-wel-dig! Je klinkt als je gedichten! Godverdomme! Huichelaar! Je wist het! Iedereen wist het! Ik zat voor schut.

Alex probeert Mirthe te kalmeren en pakt haar vast.

MIRTHE

Raak me niet aan!

Dan is Alex weer weg. Mirthe staat met de kapotte krant in haar handen.

MIRTHE

We hebben het daarna nooit meer over poëzie gehad, weet je dat? Over niks. Dat kon niet meer. Dat mocht niet meer.

Scène 5

Bij Sacha

Lex houdt papieren vast. Hij leest.

LEX

Voor de Big Bang begon

De tijd van voordat jij er was

is vanmorgen weer aangebroken

Alsof het nooit anders is geweest

Kaas in de ijskast, het verschoten gordijn

En deze ochtend zal weer middag worden waarna de avond zich
aandient

Als een postbode – ongevraagd maar plichtsgetrouw

Wat deed ik ook al weer in de tijd voordat jij er was?

nadat de krant was gelezen en weggelegd?

Opgevouwen – want dat is wel zo netjes –

en het leeg gedronken kopje

weer afgespoeld op zijn kop staat af te druipen?

Ik hoor maar niks

Mijn schoot blijft droog

De tijd van voordat jij er was

is weer aangebroken

Alles is hetzelfde, op één ding na:
jij gaat niet komen
Maar goed, dat wist ik toen ook niet

Sacha komt op. Ziet Lex.

SACHA

Lex?

LEX

Goedemorgen.

SACHA

Wat doe jij hier?

LEX

Wat doe ik hier? Jij bent mijn moeder. Ik kom bij je langs. Ik ben een goede zoon die weet hoe het hoort. Wat is dit?

SACHA

Hoe ben je binnen gekomen?

LEX

Door de deur. Leek me het meest praktisch.

SACHA

Geef die sleutel terug, Lex.

LEX

Ik heb geen sleutel.

SACHA

Lex.

LEX

Goede shit, hoor. Ik dacht dat je ermee opgehouden was, met al dat rijmen.

SACHA

Dat is niet om te lezen. Dat moet nog geheim blijven.

LEX

'De tijd van voordat jij er was'. Waar doet me dat nou aan denken? Hoe heet-ie nou? De grote Zweedse dichter, Björn. Of Benny? Benny... Björn? begint overdreven te zingen

I must have left my house at eight
because I always do
My train, I'm certain, left the station just when it was due

I must have read the morning paper
going into town
And having gotten through the editorial
No doubt I must have frowned

I must have gone to lunch at half past twelve or so – the usual place, the usual bunch
And still on top of this I'm pretty sure it must have rained
The day before you came!

Lex doet met zijn stem de instrumentale 'whoesh' stukken en haalt uit of hij gitaar speelt. Sacha grijpt de papieren uit zijn handen.

SACHA

Hier. Ik wil dat je nu weg gaat.

LEX

Kan je me niet helpen?

SACHA

Nee.

LEX

Kom op. Een tientje.

SACHA

Nee.

LEX

Jij helpt me nooit! Wat heb ik aan jou? Wat ben jij voor een kutmoeder?

SACHA

Lex. Ik kan niks meer voor je doen. Ik wil ook niks voor je doen. Je kiest zelf voor dit leven en ik respecteer dat. Ik heb je nooit tegen gehouden, toch? Maar ik doe er niet aan mee.

LEX

Kutwrijf. Met je kutgedichten.

SACHA

Ja. Dat zal het zijn.

LEX

Je stiekeme kutgedichten. Verstoppem, hè. Verstoppem voor Lex. Kut! Kut, kut, kut.

SACHA

Jij kan er ook wat van. Poëtisch hoor.

LEX

Kut, kut, kut, kut, kut, kut, kút!!!

SACHA

Je mag kiezen. Je geeft die sleutel terug, gaat weg en ik zie je niet meer. Of ik haal al dit werk door de papiervernietiger. En dan erf je straks helemaal niks.

Lex haalt een sleutel uit zijn zak.

LEX

Ik weet wel over wie die gedichten gaan.

SACHA

Dan weet je ook waarom ik niet wil dat iemand ze leest. Nu nog niet.

LEX

Ik heb ze allemaal gelezen.

SACHA

Geef die sleutel maar terug.

Lex gooit een sleutel naar zijn moeder.

LEX

Hoer.

Lex gaat weg. Sacha blijft aangeslagen achter. De deurbel gaat. Sacha blijft staan. De bel gaat nog een keer. Sacha blijft staan. De bel gaat nu heel lang. Sacha doet haar vingers in haar oren.

MIRTHE

off stage Sacha?

SACHA

Mirthe?

Dan komt Mirthe op. Ze heeft een kartonnen doos bij zich, gevuld met papieren.

MIRTHE

Kom ik gelegen? De deur was nog open. Ik had een paar keer aangebeld, maar die doet het waarschijnlijk niet.

SACHA

Sorry. Lex was hier net. Sorry, kom binnen.

MIRTHE

Ik heb 'm dicht gedaan. Wees maar niet bang, je hoeft niks voor me te doen. Ik kom alleen wat brengen.

SACHA

Hoe gaat het?

MIRTHE

Prima. Ik ben aan het schrijven geslagen en het gaat prima. Je had gelijk. Ik had er veel eerder aan moeten beginnen. Gek, hè. Wat kan een mens zichzelf in de weg zitten.

SACHA

Gelukkig.

MIRTHE

Ik heb eerst de werkkamer uitgeruimd. Voor mezelf. Alles begint met een goede werkplek. Dus al die spullen van Alex... hup... weg. Zalig.

SACHA

Wil je iets drinken? Koffie?

MIRTHE

Ik blijf maar heel even. Doe maar. Graag.

SACHA

Ga zitten.

Sacha haalt een kop koffie en Mirthe gaat zitten.

MIRTHE

Moet je kijken... die lieverd heeft alles keurig bijgehouden. Een heel systeem met mapjes en codes. Dit is allemaal over jou. Kijk. S v L. Sacha van Loon. Ik was K v M. Kind van Mist. Grappig, hè. Soms gebruikte hij de titel en soms weer de auteursnaam. Bij mij is het natuurlijk ook bij K v M gebleven.

SACHA

Ja?

MIRTHE

Nou ja. Ik heb er geen plek meer voor. En ik dacht: waar is dit beter thuis dan bij Sacha zelf.

SACHA

Dank je, maar dat kan ik niet aannemen.

MIRTHE

Natuurlijk wel. Ik weet zeker dat Alex dat ook gewild zou hebben.

SACHA

Sorry.

MIRTHE

Anders gooi ik het weg hoor. Het is ontzettend leuk om te lezen. Academische beschouwingen over je werk. Ook heel veel recensies van zijn collega's. Ik wist helemaal niet dat hij die ook bijhield. Misschien wel om te kijken of hij het bij het juiste eind had. Wat denk jij?

SACHA

Mirthe. Ik stop ermee. Ik stap er uit.

MIRTHE

Dat weet ik toch. Maar wat geeft dat nou?

SACHA

Ik stap er uit. Ik ben klaar. Met het leven.

MIRTHE

Wat zeg je nou toch?

SACHA

Ik ben ziek. En die hele poespas om de boel te rekken, daar heb ik geen zin in. En geen reden voor. Ik ga ook niet de ellende afwachten.

MIRTHE

Wat heb je dan? K.?

SACHA

Ja. Longkanker. haalt adem Het is geen ramp. Het is goed geweest. Ik heb mijn werk kunnen doen. Ik heb Lex gehad, ik heb hem zien opgroeien. Ik heb een goed leven gehad. Het is mooi zo.

MIRTHE

Hoe ga je het doen?

SACHA

Zelf. Ik heb pillen.

MIRTHE

En wanneer?

SACHA

Donderdag.

Mirthe schrikt. Weet niet goed wat te zeggen.

MIRTHE

God. Kan ik dan iets voor je doen? Kan ik je helpen?

SACHA

Nee, dank je. Sorry. Ik had dit helemaal niet willen vertellen. Ik zou gewoon... sorry.

MIRTHE

Nee, nee. Jij kon ook niet weten dat ik langs zou komen. Donderdag al. Dus dit is ons afscheid?

SACHA

Zo kan je het noemen.

MIRTHE

Ik vind het zo raar. Ik bedoel... je bent nog zo helemaal fit en vief. Niet anders dan ik. Ja, ik heb mijn benen. Maar ik ga ook door.

SACHA

Jij hebt geen longkanker.

MIRTHE

En Lex?

SACHA

Die redt zich wel. Of niet. Ik ga het niet afwachten. Dat is het enige dat ik zeker weet. Ik ben altijd bang geweest dat ik hem zou overleven. Dat lot blijft me nu in elk geval bespaard. Ik kan zijn leven niet voor hem leven. Dat moet hij zelf doen. Alleen. Net als iedereen.

MIRTHE

Tja. Uiteindelijk staan we er allemaal alleen voor.

SACHA

Maar ik ben blij dat wij elkaar weer ontmoet hebben, Mirthe. Op de valreep. Dat heeft vast een reden. Al weet ik niet wat dat zou kunnen zijn.

MIRTHE

Misschien om dingen af te maken. Uit te spreken. Nu het nog kan.

SACHA

Wie weet. Heb jij dan dingen?

MIRTHE

Nee. Nou, misschien wel. De vader van Lex? Waarom heb je nooit willen zeggen wie dat is?

SACHA

Doet dat er toe?

MIRTHE

Ik denk voor Lex toch wel?

SACHA

Het interesseert hem niet. Ik zou er verder niemand gelukkig mee maken. Hij was getrouwd. Hij hield zielsveel van mij. Maar hij ook van zijn vrouw. Ik heb hem nooit voor mezelf willen hebben.

MIRTHE

Hij was getrouwd? Ja, ja ja...

SACHA

Wat hij met mij had, stond daar los van. Zij hoeft er niks van te weten. En hij is overleden. Waarom zou ik een herinnering aan een mooi huwelijk stuk maken?

MIRTHE

Maar zij leeft nog?

SACHA

Ja.

MIRTHE

En als zij het zelf zou willen?

SACHA

Dat wil ze niet.

MIRTHE

Hoe weet je dat?

SACHA

Ik weet het niet. Ik weet alleen dat je iets niet meer kunt 'ontweten'. Weten is onomkeerbaar. Wie ben ik om dat voor een ander te beslissen?

Mirthe opent het mapje.

MIRTHE

Hij was echt lyrisch over je. Had-ie maar één zo'n lettergreep over mij geschreven. Onzin natuurlijk. Ik zou het ook niet geloofd hebben. En het kon niet. De krant. Heb je echt nooit zijn recensies gelezen?

SACHA

Alleen wat zinnen op de achterflap. Met tegenzin.

MIRTHE

Zal ik het maar weggooien?

SACHA

Doe maar.

MIRTHE

Dit zat er ook nog tussen.

SACHA

Wat is dat?

MIRTHE

Heel gek. Ik dacht ook... Hé! Dat is een advertentiepagina. Hij zal het wel verkeerd om opgeplakt hebben. Maar daarna keek ik beter en toen zag ik het pas.

Lees maar.

Mirthe geeft de pagina aan Sacha.

SACHA

'Mijn zoon Lex is geboren. Zo trots als ik kan geen moeder zijn. Sacha van Loon.
14 oktober 1971.'

Er klinkt heel hard gerinkel van glas. Er is een baksteen door het raam gegooid.

LEX

off stage Kutwijf!

Scène 6

Thuis

Lex is bij Mirthe. Alle boeken zijn weg. Er is opgeruimd.

LEX

Leuk huis. Mooie spullen, hoor. Lekker ruim.

MIRTHE

Ja, hè. Dat vind ik nou ik ook. Twee weken geleden was het nog een bende. Als je het toen had gezien, dan had je het nu niet terug herkend. Ik heb alles opgeruimd. Alles weg. Heerlijk. Het is net een nieuw huis. Ik woon hier al honderd jaar, maar het is toch net of ik verhuisd ben.

LEX

Mooi uitzicht ook.

MIRTHE

Ja. Het is wel een klim, met mijn benen, al die trappen op. Maar elke keer geniet ik er toch van.

LEX

Fijn dat ik met je mee mocht.

MIRTHE

Heb je het niet koud?

LEX

Nee hoor.

MIRTHE

Ik vind het geen doen. Met dit weer buiten.

LEX

Koud is niet zo erg. Nat wel. Regen, dat is verschrikkelijk. Dan word je buiten niet meer droog.

MIRTHE

En honger? Zal ik iets maken?

LEX

Lekker. Ik ben wel vegetarisch.

MIRTHE

Vlees is anders hartstikke goed voor je. Voor je ijzer. En je weerstand.

LEX

Ik weet het. Maar ik vind het niet te doen hoe dat met die dieren gaat.

MIRTHE

In jouw situatie? Je kan niet al te kieskeurig zijn, lijkt me. Eten is eten.

LEX

Dan eet ik liever niet.

MIRTHE

En een ei? Of is dat ook slecht?

LEX

Niks mis met een scharrelei.

MIRTHE

Sta je daar vaker, bij de glasbakken?

LEX

Het is een goede plek. Als je wist op hoeveel flessen nog statiegeld zit. Ook op plastic flessen. 50 cent vaak. Daar let bijna niemand op.

MIRTHE

Zonde.

LEX

En ik help mensen sorteren. Bruin glas, wit glas. Oudere mensen. Of met kranten. Dan heb je vaak een praatje over wat er in staat. En dat je dat nu weg gooit, al die problemen. En dan geven ze vaak wat. 'Dank u wel, goede dag nog verder.' Is een prima plek, bij de glasbakken.

MIRTHE

En je moeder? Heb je al gehoord van je moeder?

LEX

Nee. Die doet niet meer open. Neemt niet op, komt niet buiten. Ze wil me niet meer zien.

MIRTHE

Heeft ze je dan niet verteld...?

LEX

Die vertelt me niks meer. Al jaren niet.

MIRTHE

Och god. Dan heb ik slecht nieuws.

LEX

Slecht nieuws?

MIRTHE

Ze is dood.

LEX

Wat?!

MIRTHE

Vandaag gestorven.

LEX

Hoe weet je dat?

MIRTHE

Dat heeft ze zelf gezegd. Ze ging er een eind aan maken. Vanwege d'r longkanker.

Misschien had ik dat niet mogen zeggen... maar... Jij bent haar zoon.

LEX

Jezus.

MIRTHE

Het spijt me.

LEX

Jezus kut Christus.

MIRTHE

Zal ik dat eitje nog even maken?

LEX

Nee, dank je.

Lex is er helemaal stuk van.

MIRTHE

Jongen toch.

LEX

Wat stom. We hadden ruzie. Ik heb 'r voor rotte vis uitgemaakt. Dat was ons laatste contact. Jezus. Ze wou me niet meer zien. Als ik had geweten... Had ze longkanker?

Mirthe knikt.

LEX

En ik dan?

MIRTHE

Ze hield heel veel van je. Dat heeft ze tegen mij gezegd. Jij bent het mooiste wat haar is overkomen, zei ze.

LEX

Zei ze dat?

MIRTHE

Ondanks alles. En dat iedereen zijn eigen leven moet leven. Zij het hare, jij het jouwe, ik de mijne. En dat van haar, dat is voorbij.

Lex is even stil.

MIRTHE

Je kan hier blijven, als je wil. Je kan me helpen het huis schilderen. Dan betaal ik je.

LEX

Ja... Kan misschien wel een beurt gebruiken.

MIRTHE

En je kan me helpen met m'n bundel. Daar ben je vast goed in. Dat gaan we doen. Jij gaat me helpen gedichten uitzoeken. Natuurlijk. Wil je geen schone kleren?

Doen we die in de was. Ik heb wel andere kleren voor je. Van mijn man. Hij had mooie pakken. Het zou me niks verbazen als je zijn maat had?

LEX

Kan je dat zien?

MIRTHE

Daar heb ik oog voor. Alles begint met een goed pak.

LEX

Oké. Prima.

MIRTHE

En een bad. Wil je niet in bad?

LEX

Is het zo erg? Ik ben al een paar dagen buiten, door dat gedoe met mijn moeder...

MIRTHE

Geeft niks. Daar is de badkamer. En in de slaapkamer vind je de klerenkast. Kijk maar wat je mooi vindt.

LEX

Ik voel me al helemaal thuis hier.

MIRTHE

Goed zo, jongen.

LEX

Wat een cadeau. Dat ik hier mag zijn. Dat ik jou bij de glasbakken ben tegen gekomen.

Lex gaat af, naar de badkamer. Mirthe neemt een glaasje wijn.

MIRTHE

Een kinderhand

Gestrikt in zilverkleurig lint
door glanzend pakpapier verhuld

wacht het verjaarscadeau in zwijgen
op 't zwaar beproefde ongeduld
van het popelend verjaardagskind
dat niet weet wat het zal krijgen

De duizend dingen die ik droomde
zijn in dat moment vervat
van vóór het scheuren van 't papier
toen ik nog elke wens bezat
en zinderend in verwachting woonde
die één tel later stierf

Lex komt weer op. Hij draagt een ouderwets, maar goed zittend pak. Zijn haren zijn nat. Mirthe is getroffen door zijn verschijning.

MIRTHE

Alex... Alex?

LEX

Lex. Ik heet Lex. houdt doosje vast Wat zijn dit voor een pillen?

MIRTHE

Dat zijn spierverslappers. En pijnstillers. Voor mijn benen.

LEX

Mag ik er eentje?

MIRTHE

Heb je last van je benen?

LEX

Een beetje.

Lex slikt wat pillen weg.

MIRTHE

Twee druppels water.

LEX

Wat?

MIRTHE

Lex... jouw vader, hè...

LEX

Ja?

MIRTHE

Heb jij hem gekend?

LEX

Gekend, gekend... Ik heb hem wel eens ontmoet. Dat is het eigenlijk wel. De eerste keer was ik piepklein. Drie. Mijn moeder zei: geef die meneer maar een handje. Hij is je papa. Toen moest ik bij hem op schoot zitten. En daarna nog een keer, kwam-ie ineens langs op mijn tiende verjaardag. Weird. Hij had een fietsbel voor me gekocht. Wil jij?

Lex houdt de pillen op voor Mirthe.

MIRTHE

Nee dank je. Kijk je wel even naar de bijsluiter? Ik geloof dat je er maar drie per dag mag. Geen kind. Een teckel.

LEX

Weet je wat het is? Mijn moeder had iets met hem. Ik niet. Hij betaalde. Dat was het gewoon.

MIRTHE

Betaalde hij?

LEX

Elke maand. Elke maand. Tot ik 21 was. Toen hield het op.

MIRTHE

Elke maand?

LEX

Ik denk dat-ie dacht dat ik daarna wel voor mezelf kon zorgen. Had-ie in zekere zin gelijk in. Alleen dacht-ie vast niet aan auto-inbraakjes.

MIRTHE

Hij stuurde je vast nog wel ieder jaar een kaart.

LEX

Ja. Met nieuwjaar. Hoe raad je het zo?

MIRTHE

Omdat ik weet wie hij is.

LEX

Ja?

MIRTHE

Je bent zelfs naar hem vernoemd.

LEX

Klopt. Daar kwam ik ook pas later achter. Dat vond ik zo onorigineel. Maak je een liefdesbaby, en kan je niet eens een eigen naam bedenken.

MIRTHE

Lex... jij bent de zoon van mijn... van mijn Alex.

LEX

Nee...

MIRTHE

Ja. Ik weet het zeker. Eigenlijk wist ik het al toen ik je zag in de bibliotheek. Je blik. Je manier van praten. Handen. Maar vooral door wat je zei over mijn werk. Dat je het begreep. Je bent zijn evenbeeld.

LEX

Holymoly... was-ie jouw man? En mijn moeder wist dat?

MIRTHE

Natuurlijk. Ze wilde het alleen niet zeggen.

LEX

Die is fraai zeg.

MIRTHE

Iedereen maakt in het leven zijn eigen afwegingen. Je moeder had vast haar eigen goedbedoelde redenen om het voor zichzelf te willen houden.

LEX

Jullie deden maar, hè, toen. Iedereen met iedereen. Hupsekee – maakt niet uit. Lijkt wel een soap, man.

MIRTHE

Dat valt wel mee. Je moeder misschien. Maar ik denk dat Alex... Alex was betoverd door haar. Door haar werk. Hij leefde voor de poëzie en zij was zijn muze.

LEX

O, maar hij ook de hare hoor.

MIRTHE

O ja?

LEX

Ze kreeg geen letter op papier zonder hem.

MIRTHE

Nee?

LEX

Hij deed het werk. Eens in het half jaar schoof ze gewoon een hele berg troep van haar bureau in een dikke enveloppe. Ongesorteerd. En dan mocht hij het uitzoeken.

MIRTHE

Dat meen je niet.

LEX

Kwamen al die krabbelkladjes keurig uitgetypt terug. Met commentaar. En niemand mocht het weten, hè. Maar ik had het wel door. Ik wel. Ik had alles in de gaten. Zo. Die pillen die doen het hoor.

MIRTHE

Ja, ja, ja... Daarom moest dit dus met alle geweld mee haar graf in. Die Sacha van Loon... Zal ik je eens wat vertellen?

LEX

Hè?

MIRTHE

Niemand weet dit. Maar die laatste strofe van mij: 'Wie mij mist, die mag mij weten – Voor anderen heb ik niet bestaan', die is van hem. Van Alex. Ik mocht dat nooit vertellen. Vond-ie irrelevant. Het was mijn gedicht, vond hij. Maar als uitgerekend die twee regels als hoogtepunt van je oeuvre worden beschouwd... Het valt ineens allemaal op zijn plaats. Het hele plaatje. Het is zo helder als wat. Ik stopte. En hij had iemand anders nodig om zijn brilte wereldkundig te maken. Een uitlaatklep. Sacha van Loon. De moeder van zijn kind. Toen hij stierf, hield ze op. Klaar.

LEX

Er zijn nog gedichten.

MIRTHE

Wat bedoel je?

LEX

Wil je ze zien? Geheim werk. Over hun samen. Ik heb het bij me.

Lex pakt een plastic tas en haalt de gedichten eruit. Hij wankelt een beetje.

LEX

Hier. Kijk maar.

Mirthe bladert door de uitgetypte vellen papier.

MIRTHE

Residu

Wat ik nog weet van onze nachten
ligt bestorven onderin het glas
als droesem:

Een veeg op de lakens, wat losse haren
De weeë pijn tussen mijn benen
en jouw zacht geworden lid
die ik in gedachten nog achter me voel
Als mijn staart, zachtjes kwispelend

LEX

Een hoop viespeukerij.

Mirthe koestert het blaadje.

MIRTHE

Alex... Godverdomme... Dat is mijn Alex. Dit had mijn gedicht moeten zijn.

LEX

Ze wilde het pas publiceren als z'n weduwe dood is. Dat heeft ze gezegd.

MIRTHE

Maar z'n weduwe is nog niet dood, Lex. Nog lang niet. Alex is dood. Je moeder.

Maar wij zijn er. Jij bent er Lex. Jij en ik zijn er nog en blijven bij elkaar.

Lex wordt een beetje duizelig. Mirthe houdt hem vast, ondersteunt hem.

MIRTHE

Ik zal je niet het huis uitzetten. Je hoort bij mij. Als mijn eigen zoon. We zijn weer samen. Samen, Alex.

Mirthe klampt zich aan Lex vast. Ze begint Lex te zoenen, op zijn mond. Lex sluit zijn ogen, zoent terug. Dan valt hij om en Mirthe valt ook.

Scène 7

Uitgeverij

Mirthe zit tegenover Xander Ruys. Ze blaakt van zelfvertrouwen. Xander bladert door een enorme bundel papier.

MIRTHE

En, jonge Ruys? Wat vond je er van? Gooi het maar op tafel, man.

XANDER

Ja... Het was veel. Heel veel.

MIRTHE

Veertig jaar werk. Dan krijg je meer dan een schoolschriftje.

XANDER

Onze redactrice was behoorlijk onder de indruk van je productiviteit.

MIRTHE

Productiviteit is geen maatstaf. In de wegenbouw. Niet in de letteren. Ik heb nog meer.

XANDER

Nog meer?

Mirthe legt nog een klein stapeltje uitgetypte gedichten op tafel.

MIRTHE

Als je bezig bent, moet je doorpakken. Maar kom op. Welke vond je de mooiste?

XANDER

Ik heb niet alles kunnen lezen.

MIRTHE

O. Toch niet.

XANDER

Het is gewoon veel. Veel te veel voor een bundel.

MIRTHE

Wat bedoel je, jonge Ruys. Wil je het
in een serie uitbrengen?

XANDER

En het is een beetje gedateerd.

MIRTHE

O ja? Wat dan? De sonnetten? De
meer impressionistische prozagedichten?

XANDER

Dat kan ik niet zo één twee drie zeggen. Daar moeten we echt een keer een
afspraak voor maken.

MIRTHE

Met de redactrice.

XANDER

Bijvoorbeeld.

MIRTHE

Gedateerd. Die had ik nog niet gehoord. Ja, ja, ja. Het is natuurlijk geen hip hip rap
rap. En wat was er dan naar jouw mening wel het meest gedateerd?

XANDER

Nou, bijvoorbeeld zo'n gedicht over die regenjas...

MIRTHE

Camel. Die heb ik onlangs gemaakt.

XANDER

Het spijt me.

MIRTHE

Wat wil je zeggen, jonge Ruys? Is de bundel van de baan?

XANDER

Misschien moeten we er nog even iets langer aan werken.

MIRTHE

We.

XANDER

Jij.

MIRTHE

Dat doe ik al veertig jaar.

XANDER

We houden contact.

MIRTHE

Het is prima. Ik snap het. Jullie kunnen nu ook beter een postume bundel uitbrengen van Sacha van Loon. Een mooie herdenkingsuitgave.

XANDER

Herdenkingsuitgave?

MIRTHE

O, wist je dat niet? Ze is dood.

XANDER

Dood?

MIRTHE

Ze had longkanker. Heel verdrietig. Ze is eruit gestapt. Gisteren. Dat je dat nog niet wist... Maar zo was Sacha natuurlijk. Die hield dat soort dingen heel erg voor zichzelf. Ze heeft het mij wel verteld. We gaan zo lang terug, samen. Ja. Heel verdrietig.

XANDER

Sorry. Ik schrik hier heel erg van.

MIRTHE

Dat begrijp ik. Het is een klap. Voor iedereen. Hebben jullie al iets klaar liggen? Een necrologie? Dat hoor je altijd, dat die al jaren van tevoren worden opgesteld.

Xander is stil.

MIRTHE

Nou. Dan ga ik maar op zoek naar een andere uitgever.

Mirthe heeft de papieren in haar tas gestopt. Er vallen wat velletjes op de grond.

Xander pakt er een op en leest.

XANDER

‘Voor de Big Bang begon... De tijd van voordat jij er was, is vanmorgen weer
aangebrouwen; Alsof het nooit anders is geweest’ Wat is dit? ‘Residu... Een veeg op
de lakens, wat losse haren, de weeë pijn tussen mijn benen... jouw zacht
geworden...’

MIRTHE

Geef maar hier.

Mirthe pakt de vellen af.

XANDER

Is dit nieuw werk?

MIRTHE

Misschien een beetje gedateerd.

XANDER

Nee. Het is echt heel goed. Intens, rijp... je voelt ineens... jou.

MIRTHE

Het zijn maar gedichten.

XANDER

Nee. Het is meesterlijk... Wat heb je nog meer?

MIRTHE

De Big Bang

Jouw stem was waar het mee begon

Alles

En toen je handen – op mijn schouders
in winterkou gekleed

Een kus, en de tijd begon te lopen

Je keek me aan – toen was er licht
Je herhaalde mijn naam
En ik was er ook opeens

De tegels onder mijn voeten lagen kaarsrecht klaar
Zoals afgesproken, op deze plek
Op dit moment
Waar tegels zouden liggen, en tafels waren klaargezet,
drank geschonken – tegen betaling
en geen muziek zou klinken
Vooral geen muziek – alleen jouw stem
En toen de mijne

Gedanst hebben we – met nieuwe beste vrienden
Die we net zo snel vergeten konden
Want de stad was ons goed gezind en gul
met taxi's en straatverlichting
Ideaal voor een tweeling op de vlucht

Waar we waren deed er niet meer toe
Net zomin als onze kleren en ons paspoort
Toen jij in mij verdronk en ik in jou
begon het pas,
het verdwijnen

Mirthe kijkt naar Xander. Er rolt een traan over zijn wang.

MIRTHE

Je huilt.

Scène 8

Thuis

Rook vult het huis van Mirthe en trekt weer weg.

MIRTHE

off stage Lex... Lex!

Mirthe komt op. Ze wappert de rook weg.

MIRTHE

Lex?

Sacha stapt uit de rook tevoorschijn.

SACHA

Dag, Mirthe.

MIRTHE

Sacha? Wat doe jij hier?

SACHA

Lex belde. Hij was totaal de weg kwijt. Raaskalde over vanalles en nog wat en zei dat hij er ook een eind aan ging maken. Gelukkig wist hij uit te brengen dat hij bij jou was. Ik ben meteen gekomen. Ik vond hem hier op de badkamervloer.

MIRTHE

O god. Wat heeft hij gedaan?

SACHA

Pillen. Niet bijster origineel. De timing ook niet.

MIRTHE

En nu? Waar is hij?

SACHA

In het ziekenhuis. Met de ambulance. Gillende sirenes. Ze hebben zijn maag leeg gepompt en hij ligt nu bij te komen op de intensive care. Ze houden hem voorlopig in de gaten.

MIRTHE

Verschrikkelijk.

SACHA

Hij heeft eerst nog een fikkie gestookt. In je bad. Er lagen kleren te smeulen. Ik heb er meteen de kraan op gezet.

MIRTHE

Hè?

SACHA

Het had helemaal fout kunnen aflopen. Je hebt geluk dat ik opnam.

MIRTHE

Ja. Jij zou gister toch... gister was jouw... Waarom heb je het niet gedaan?

SACHA

Er kwam iets tussen.

MIRTHE

Maar ga je nog wel...? Ik bedoel, wanneer ben je van plan om...? Je gaat toch nog wel?

SACHA

Mirthe... waarom heb je tegen hem gezegd dat ik ga sterven? Je wist dat ik dat niet wou. Hij kan daar niet mee omgaan.

MIRTHE

Is het nou mijn schuld?

sacha Wat deed hij hier?

MIRTHE

Wat bedoel je?

SACHA

Wat deed Lex hier?

MIRTHE

Je laat een kind niet op straat leven, Sacha. Jij doet dat misschien. Ik niet.

SACHA

Het is geen kind. Lex is een volwassen man. Hij is verslaafd. Je kan hem niet helpen met schone lakens en een beker melk. Hij is ziek. Hij moet afkicken.

MIRTHE

O ja? En hoe is dat dan gekomen?

SACHA

Hoe is dat gekomen?

MIRTHE

Ja. Dat hij verslaafd is geraakt?

SACHA

Mirthe, vind je het goed als ik dit niet met jou bespreek? In elk geval niet nu.

MIRTHE

Ik denk dat je het toch een keer onder ogen moet zien, Sacha. Je kan wel overal voor weglopen; je aan alles onttrekken met die typische 'ik doe maar wat' attitude van je. De machteloos toeziende kunstenaars uithangen, maar hoeveel levens wil je nog verwoesten? Ja, eruit stappen, dat is een oplossing. Ik word ziek, wegwezen. Begrijp me goed, ik veroordeel je keuze niet. Maar het is de manier waarop. Nooit je verantwoordelijkheid nemen. Niet voor je werk, niet voor je kind, niet voor je daden.

SACHA

Waar heb je het over?

MIRTHE

Over jou. Over jou en over jouw 'geheimen'. Je wilde toch niet dat 'de weduwe' het zou weten? Ik heb nieuws voor je: de weduwe weet het. Ze weet het misschien al veertig jaar. Wat denk je nou? Dat je iemands man kan afpakken zonder dat die ander dat merkt? Dat het prima is, 'zolang ze het maar niet weet'? Nee, ik wist niks. Als hij zijn blik weer eens neersloeg wanneer ik hem aankeek. Hoe hij schrok, als ik hem even aanraakte. Alle avonden dat hij zijn gedachten er niet bij had. Dat hij over jou schreef. Aan jou schreef. Voor jou schreef.

Sacha is met stomheid geslagen.

MIRTHE

Je hebt niet alleen mijn man afgepakt. Veertig jaar heb je van me afgenomen.

Omdat jij zo nodig een kind wilde. En een carrière.

SACHA

Mirthe... je denkt toch niet dat ik iets met Alex had?

MIRTHE

Nee. Ik weet het zeker. En ik heb het bewijs.

Mirthe laat het mapje met de gedichten van Sacha zien.

SACHA

Hoe kom je daaraan?

MIRTHE

Ja, hoe kom ik daaraan? Ze lagen hier opeens.

SACHA

Lex.

MIRTHE

Die jongen heeft ook recht om te weten hoe het zit met zijn vader. Nu ligt hij met een leeggepompte maag in het ziekenhuis. Terwijl jij daar had moeten liggen.

SACHA

Dit is bizar.

MIRTHE

En weet je wat ik misschien nog wel het meest misselijke vind? Dat je hem dan ook nog 'Lex' noemt.

SACHA

O god nee, Mirthe! Lex is niet vernoemd naar Alex! Je vergist je.

mirthe O ja?

SACHA

Ja. En daar wou ik het bij laten, als je het goed vindt.

MIRTHE

Dat kan je doen. Blijf maar ontkennen. Ik herken de stijl van dit werk uit duizenden. Van al je werk trouwens. Waarom heb ik dat niet eerder gezien? Misschien wilde ik het niet weten. Dan had je toch gelijk. Soit. Het is niet anders. Ik weet.

SACHA

Je weet niks! Goed. Ik zal het je maar zeggen. Lex is vernoemd naar Alexander Ruys Waterbroeck.

MIRTHE

Wat?

SACHA

Nou weet je het.

MIRTHE

De oude Ruys?

SACHA

Lex is zijn oudste zoon.

MIRTHE

Alexander Ruys...? Was de oude Ruys jouw...?

SACHA

Veertig jaar lang. Hij overleed een maand voor jouw Alex. Ik vind het nog steeds verschrikkelijk. Elke dag. Net als jij. Het spijt me, Mirthe. Misschien snap je nou waarom ik het niet wilde vertellen. Ik wou dat ik iets voor je had kunnen betekenen. We zijn lotgenoten. Ik begrijp jouw verdriet.

MIRTHE

Nee. Daar begrijp je niks van.

SACHA

Misschien ook niet. Alex was in elk geval een bijzondere man. Hij droeg je op handen.

MIRTHE

Alsjeblieft. Je hoeft het niet mooier te maken dan het is. Hij vond niks van me. Als hij me zou recenseren, dan gaf hij me twee sterren. Voor de moeite.

SACHA

Dat is niet waar.

MIRTHE

Wat weet jij daar nou van?

SACHA

Hij is één keer bij me langs geweest. Met je werk. Hij vond het prachtig.

MIRTHE

O ja?

SACHA

Je wilde er niks mee doen, zei hij. Hij vroeg of ik met je wilde praten. Om je te helpen.

MIRTHE

Nee...

SACHA

Maar ik kan dat niet. Dat heb ik hem ook gezegd. Ik heb ook gezegd dat ik dacht dat je dat niet zou willen.

MIRTHE

O god.

SACHA

Hij is toen weg gegaan, zonder verder iets te zeggen. Ik had het altijd met hem te doen. Met alle recensenten.

MIRTHE

De oude Ruys... ja, ja, ja... Je uitgever. Vandaar.

SACHA

Vandaar wat?

MIRTHE

Dat je je werk naar hem opstuurde. Dat je het gecorrigeerd terug kreeg.

Uitgetypt.

SACHA

Natuurlijk. Dat deden ze daar.

MIRTHE

Ik moet even zitten. Mijn benen.

sacha Ik moet ze terug hebben. Die gedichten gaan over hem. Over ons. We hebben samen besloten om ze niet te publiceren. Pas als zijn vrouw er niet meer is.

MIRTHE

Natuurlijk. Ze zijn van jou. Als je blijft. Het spijt me vreselijk. Wat een toestand, met Lex.

SACHA

Ja.

MIRTHE

En dat hij zijn kleren verbrand heeft. Ik had hem wat spullen van Alex gegeven.

SACHA

Hij was naakt. Praktisch.

MIRTHE

Vreselijk. En uitgerekend terwijl jij zelf...

SACHA

Ja.

MIRTHE

Die gedichten... ik heb ze aan de jonge Ruys gegeven.

SACHA

Wat?!

MIRTHE

Kopieën. Ik vraag ze wel terug. Ja, dat ga ik doen.

SACHA

Niet aan Xander Ruys! Zeg me dat het niet waar is. Toch niet aan uitgerekend aan zijn zoon?

MIRTHE

Ik ben bang van wel.

SACHA

Hoe kon je dat doen?

MIRTHE

Ik wist dat toch allemaal niet, van jou en de oude Ruys. O god. Natuurlijk. Hij is de halfbroer van Lex. Ik dacht... Ik weet eigenlijk niet wat ik dacht. Ik moet wat van die spierverslappers.

SACHA

Dat kan niet.

MIRTHE

Hij vond ze prachtig.

SACHA

Heeft hij ze gelezen?

MIRTHE

Hij was tot tranen geroerd. Ze zijn ook erg goed.

SACHA

Jezus Christus! Mirthe! Weet je wel wat je gedaan hebt?

MIRTHE

Het spijt me vreselijk. Hij wilde het meteen uitgeven.

SACHA

Ik moet naar hem toe. Er zit niks anders op. Ik zal het hem maar allemaal uitleggen. Godverdomme... Ook dat nog.

MIRTHE

Motregenvariaties.

SACHA

Wat?

MIRTHE

Motregenvariaties. Nieuw werk van Mirthe Kamp.

SACHA

Van Mirthe Kamp?

MIRTHE

Ik heb het onder mijn eigen naam ingediend.

SACHA

Mijn werk?

MIRTHE

Het voelde als mijn werk. Heel gek. Het was zo vertrouwd. Omdat het van Alex was. Van ons. En jij was dood.

SACHA

Dus hij denkt dat het van jou is?

MIRTHE

Ik heb het allemaal eerst overgetypt. Maak je geen zorgen. Ik trek het terug.

SACHA

O nee. Nee. Niet doen. Het is goed zo.

MIRTHE

Goed?

SACHA

Als het jouw werk is... Mirthe... als Xander denkt dat het van jou is... dat is prima. Dat is perfect. Dan is er toch niks aan de hand.

MIRTHE

Maar het is van jou.

SACHA

Niemand weet dat toch. Alleen jij. En ik. Binnenkort alleen jij.

MIRTHE

Maar dat kan niet. Ik kan het nu niet meer onder mijn naam uitbrengen. Dat zou verschrikkelijk zijn.

SACHA

Alsjeblieft. Doe het voor mij. Doe het voor de oude Ruys. Voor Alex. Het voelt toch als van jou?

MIRTHE

Jawel, maar...

SACHA

Ik ben er klaar mee. Ik heb het geschreven. Dat was genoeg.

MIRTHE

Dan zou ik de eer opstrijken van jouw werk.

SACHA

Prima. Ik heb niks aan die eer. Ik maak het niet meer mee. Motregenvariaties.

Originele titel.

MIRTHE

Ja?

SACHA

Ik hoop dat je er veel succes mee zult hebben. Dat hoop ik echt.

Sacha geeft Mirthe een kus en gaat.

MIRTHE

Hoe had jij die bundel genoemd?

SACHA

De Big Bang.

Sacha gaat weg.

Scène 9

Crematorium

Een kist met bloemen. Daarin ligt Sacha. Xander Ruys staat achter het kathedr.

XANDER

Dames en heren. Namens Ruys Waterbroeck wou ik nu het woord geven aan één van Sacha's oudste vrienden en collega's. Mirthe Kamp. Zij zal iets voor ons voordragen uit haar nieuwe bundel, 'Motregenvariaties'.

Mirthe, helemaal in het zwart, komt op.

MIRTHE

Deze is voor jou, Sacha. Vriendin van het eerste uur. Collega. Zuster. leest

Na de Big Bang

De dagen die me van je scheiden
houden geen kalender bij,
geen klok, geen maat, staan niet op rij
Geen seizoenen, geen getijden
Ze trekken in een waas voorbij

De muren waar ik tussen woon
Zijn wel muren, maar geen huis
Ik adem in – ik hoor steeds een ruis
Ik adem uit – ik wacht gewoon
Terwijl ik denk: was ik maar thuis

En buiten valt aldoor – gestaag

een bui, die maar geen bui wil zijn
Een bui, die zegt: het is vandaag
Ik heb de tijd, ik stel geen vraag
Ik val, ik val, ik val omlaag

Mirthe loopt naar de zijkant, waar Xander staat.

XANDER

klapt zachtjes, fluistert Heb je het al gehoord? Je bent in de running voor de Mart Smeehuizen penning.

MIRTHE

Wat?

XANDER

Ik heb het manuscript aan wat juryleden laten lezen. Ze zagen meteen dat het een mijlpaal was. Dit soort materiaal, dat komt eens per generatie boven. Hoe jij over liefde schrijft. Weet je wat ik zo erg vind?

Dat weet Mirthe niet.

XANDER

Dat ik je man nooit gekend heb.

MIRTHE

Ja, ja, ja...

XANDER

Prachtig. Jullie moeten zoveel van elkaar gehouden hebben. We hebben je volgende bundel al aangekondigd.

MIRTHE

Volgende bundel?

XANDER

Nou moeten we doorpakken. Gaan met die banaan.

MIRTHE

Maar is het goed? Alex?

XANDER

Hè? Alex?

MIRTHE

Is het goed? Is het nou eindelijk goed?

XANDER

Natuurlijk is het goed. Je gaat voor de Mart Smeehuizen penning. Dan is het toch goed.

Motregenvariaties werd in maart 2013 door Productiehuis Bellevue geproduceerd als Bellevue Lunchtheater voorstelling. De voorstelling ging in première op 24 maart 2013.

MIRTHE

kamp Olga Zuiderhoek

VROUW

Ria Eimers

XANDER

ruys Jan-Paul Buijs

SACHA

van Ioon Ria Eimers

LEX

Jan-Paul Buijs

ALEX

kamp Jan-Paul Buijs

Regie: Johan Simons

Robert Alberdingk Thijm (1965) is scenarioschrijver. In 1991 studeerde hij af aan de faculteit Rechtsgeleerdheid aan de Universiteit van Amsterdam. Hij heeft veel dramaserieën op zijn naam staan, waarvan de meesten belangrijke (internationale) prijzen of nominaties kregen. *Motregenvariaties* is zijn eerste toneelstuk.

Scenariografie

Het Gordijnpaleis van Ollie Hartmoed – 2011

A'dam – E.V.A. – 2011

Dunya en Desie in Marokko – 2008

De Daltons, de jongensjaren – 2007

Waltz – 2006

Dunya en Desie – 2002-2004

All Stars, de serie – 1999-2001

De Daltons – 1999

Zeeuws Meisje – 1997

De buurtsuper – 1995